

1. 1. 10.

සතිපට්ඨානසූතං

1. එවං මෙ සූතං: එකං සමයං භගවා ඤුරුසු විහරති කම්මාසා-
දම්මං තාම ඤුරුතං නිගමො. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි:
භික්ඛවොති. හදනෙතති හෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොත්‍රං. භගවා
එතදවොච:

2. එකායතො අයං භික්ඛවෙ මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොක-
පරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදොමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අබ්ගමාය
නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය - යදිදං චතතාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ
චතතාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආතාපි
සම්පජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං. වෙදනාත්‍ර
වෙදනානුපස්සි විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ
අභිජ්ඣාදොමනස්සං. විතෙත චිත්තානුපස්සි විහරති ආතාපි සම්පජානො
සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං. ධර්මෙත්‍ර ධර්මානුපස්සි
විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං.

[උදෙසාසමාපරො.]

(1. කායානුපස්සනාසතිපට්ඨානං:)

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමූලගතො වා සුඤ්ඤගාර
ගතො වා නිසීදති පලලඛකං ආභූර්ණා උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං
උපට්ඨපෙත්වා, සො සතොච අස්සසති, සතො පස්සසති. දීඝං වං අස්සසනො
දීඝං අස්සසාමිති පජානාති. දීඝං වා පස්සසනො දීඝං පස්සසාමිති පජා-
නාති. රස්සං වා අස්සසනො රස්සං අස්සසාමිති පජානාති. රස්සං වා
පස්සසනො රස්සං පස්සසාමිති පජානාති. සබ්බකායපට්ඨංචෙදි අස්ස-
සිස්සාමිති සික්ඛති. සබ්බකායපට්ඨංචෙදි පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති.
පස්සමහයං කායසංඛාරං අස්සසිස්සාමිති සික්ඛති. පස්සමහයං කායසංඛාරං
පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති.

1. 1. 10.

සතිපට්ඨාන සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුරු ජනපදයෙහි කල්මාසදමය නම් වූ කුරුට්ටියන්ගේ නියම ගමන වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. 'පින්වතුන් වහන්සැ' යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

2. මහණෙනි, සත්ත්වයන්ගේ පිරිසුදු බව පිණිස ශාකපරිඳවයන්ගේ ඉක්මනිම පිණිස දුක් දොමනස් නැති කිරීම පිණිස ආයථිඅපටාඛිනිකමාගී යට පැමිණීම පිණිස, නිවන් සාක්ෂාත් කිරීම පිණිස මේ එකායනමාගී-යෙක් වෙයි. එනම් සතර සතිපට්ඨානයෝ යි. කවර සතරෙක යත්:

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ (1) කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමයක් ප්‍රඥ ඇති ව, සිහි ඇති ව කායසංඛ්‍යාතලෝකයෙහි අභිධ්‍යාව හා දෛශීනස්‍ය සන්තිද්‍රව්‍ය ගෙන රූපකයෙහි කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරේ. (2) කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමයක් ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව වේදනාසංඛ්‍යාතලෝකයෙහි අභිධ්‍යාව හා දෛශීනස්‍ය සන්තිද්‍රව්‍ය ගෙන වේදනාවන්හි වේදනාව නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරේ. (3) කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමයක් ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව විතතසංඛ්‍යාත ලෝක-යෙහි අභිධ්‍යාව හා දෛශීනස්‍ය සන්තිද්‍රව්‍ය ගෙන සිතෙහි සිත නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරේ. (4) කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමයක් ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව ඛණිකාසංඛ්‍යාතලෝකයෙහි අභිධ්‍යාව හා දෛශීනස්‍ය සන්තිද්‍රව්‍ය ගෙන ඛණියෙහි ඛණියන් නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරේ (යනු යි).

[උපදෙසමාරය නිමිත්ත ය.]

(1. කායානුපස්සනාසතිපට්ඨානය:)

මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් කයෙහි කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරේ ද ?

1. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ අරණ්‍යයකට ගියේ හෝ රුක්මුලකට ගියේ හෝ ශුන්‍යාගාරයකට ගියේ හෝ පලක් බැඳ ශරීරය සෘජු කොට තබා ගෙන සිහිය කම්මානාභිමුඛ කොට ගෙන හිඳියි. තෙතමේ සිහි ඇත්තේ ම ආයොස කරයි. සිහි ඇත්තේ ම ප්‍රයොස කරයි. දීඨී කොට හෝ ආයොස කරන්නේ දීඨී කොට ආයොස කෙරෙමි යි දනිති. දීඨී කොට හෝ ප්‍රයොස කරන්නේ දීඨී කොට ප්‍රයොස කෙරෙමි යි දනිති. ත්‍රස්ථ කොට හෝ ආයොස කරන්නේ ත්‍රස්ථ කොට ආයොස කෙරෙමි යි දනිති. ත්‍රස්ථ කොට හෝ ප්‍රයොස කරන්නේ ත්‍රස්ථ කොට ප්‍රයොස කෙරෙමි යි දනිති. සියලු ආයොස ප්‍රයොස කය ප්‍රකට කරන්නේ ආයොස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි. සියලු ආයොස ප්‍රයොස කය ප්‍රකට කරන්නේ ප්‍රයොස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි. (ඔදාරික) ආයොසප්‍රයොස කය සන්තිද්‍රව්‍යින් ආයොස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි. ආයොසප්‍රයොස කය සන්තිද්‍රව්‍යින් ප්‍රයොස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි.

භෙසග්ථාපි භික්ඛවෙ දුකෙඛා හමකාථෙඤ්ඤා වා හමකාරනෙතවාසී වා දීඝං වා අඤ්ඤානෙතා දීඝං අඤ්ඤාමිති පජානාති, රසං වා අඤ්ඤානෙතා රසං අඤ්ඤාමිති පජානාති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු දීඝං වා අස්සසනෙතා දීඝං අස්සසාමිති පජානාති. -පෙ- පස්සමහං කායසංඛාරං පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති. ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. ඛේදා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. අජ්ඣත්තඛේදා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. සමුදයධම්මානුපස්සී වා කායසම්මං විහරති. වයධම්මානුපස්සී වා කායසම්මං විහරති. සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා කායසම්මං විහරති. අනි කායොති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අනිසසිතො ව විහරති. ත ව කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති.

[1. ආනාපානපඤ්ඤා.]

2. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ගච්ඡනෙතා වා ගච්ඡාමිති පජානාති. සීතො වා සීතොමිති පජානාති. තිසිනෙතා වා තිසිනොමිති පජානාති. සයානො වා සයානොමිති පජානාති. යථා යථා වා පනස්ස කායො පණ්ණිහිතො හොති තථා තථා තං පජානාති. ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. ඛේදා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. අජ්ඣත්ත ඛේදා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. සමුදයධම්මානුපස්සී වා කායසම්මං විහරති. වයධම්මානුපස්සී වා කායසම්මං විහරති. සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා කායසම්මං විහරති. අනි කායොති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අනිසසිතො ව විහරති. ත ව කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති.

[2. ඉද්ධියාපථපඤ්ඤා.]

3. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු අභික්ඛකනෙත පටික්ඛකනෙත සමපජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති. සමම්ඤ්ජේතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති. සංඛාරාපිපත්තවිවරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති. උච්චාරපස්සාවකමෙම සමපජානකාරී හොති. ගතෙ සීතෙ තිසිනෙත සුතෙත ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හිභාවෙ සමපජානකාරී හොති. ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති.

[3. සමපජඤ්ඤාපඤ්ඤා.]

මහණෙනි, යම්සේ දක්ෂ වූ ලියන වඩුවෙක් හෝ ලියන වඩුවකුගේ අතවැස්සෙක් හෝ දීඝී කොට අදින්නේ දීඝී කොට අදින්නෙමි'යි දැන ගනී ද, භ්‍රස්ව කොට හෝ අදින්නේ භ්‍රස්ව කොට අදින්නෙමි'යි දැන ගනී ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම දීඝී කොට ආශ්වාස කරන්නේ දීඝී කොට ආශ්වාස කෙරෙමිසි දැන ගනී... ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසයන් සන්තිද්‍රවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමිසි හික්මෙයි. මෙසේ තමාගේ ආශ්වාසප්‍රශ්වාස කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කරයි. මෙරමාගේ ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසකයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කරයි. තමාගේත් මෙරමාගේත් ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කරයි. ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකයෙහි උත්පත්තිය නුවණින් බලන සුදු ව හෝ වාසය කරයි. ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකයෙහි විනාශය නුවණින් බලන සුදු ව හෝ වාසය කරයි. ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකයෙහි උත්පත්තිය හා විනාශය නුවණින් බලන සුදු ව හෝ වාසය කරයි. ඔහුට 'ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකය පමණක් ඇතැ'යි සිහි එළඹ සිටියේ වෙයි. එය හුදෙක් (මතුමන්තෙහි) නැණ වැඩිම පිණිස සිහි වැඩිම පිණිස වෙයි. තෘෂණාදූෂටි ඇසුරු නොකෙළේ වාසය කරයි. සකකි ලොකයෙහි රූපාදි කිසිවක් මම ය මාගේ ය සි නො ගනිමි. මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුදු ව (කම්මහන් වඩමින්) වාසය කරයි.

[1. ආනාපාන සබ්බ සි.]

2. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමෙ යන්නේ හෝ යම් සි සමාස්ප්‍රඥයෙන් දැන ගනිමි. සිටියේ හෝ සිටියෙමි වෙමිසි දැන ගනිමි. හුන්නේ හෝ හුන්නෙමි වෙමිසි දැන ගනිමි. හෝතේ හෝ හෝතෙමි වෙමිසි දැන ගනිමි. ඔහුගේ කය යම් යම් සේ පිහිටියේ ද එසේ එසේ එය දැනගනිමි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරෙයි. අනුත්තේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරෙයි. තමාගේ හෝ පරාගේ හෝ කයෙහි කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරෙයි. කයෙහි හටගැන්ම බලන සුදු ව හෝ වාසය කෙරෙයි. කයෙහි විනාශය නුවණින් බලන සුදු ව හෝ වාසය කෙරෙයි. කයෙහි හටගැන්ම හා විනාශය නුවණින් බලන සුදු ව හෝ වාසය කෙරෙයි 'ඉරියවු කය පමණක් ඇතැ'යි ඔහුගේ සිහිය හුදෙක් ඥානය වැඩිම පිණිස සිහිය වැඩිම පිණිස එළඹ සිටියේ වෙයි. තෘෂණා දූෂටි ඇසුරු නොකෙළේ වෙසෙයි. ලොකයෙහි කිසිවක් මම ය මාගේ ය සි නො ගනිමි. මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කරයි.

[2. ඉපිසාපඨපබ්බ සි.]

3. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමෙ පෙරට යාමෙහි පෙරලා ඊමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි අනුදිග් බැලීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. අත් පා හැකිලීමෙහි අත් පා දිගුකිරීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. සහල, පා, සිවුරු දැරීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. බිදීමෙහි පිමෙහි කැමෙහි රස පිදීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. මලමු පහකිරීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. යාමෙහි සිටීමෙහි හිදීමෙහි නිදීමෙහි නිදිවැරීමෙහි බිණීමෙහි නිහඬ වීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුදු ව වෙසෙයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කරයි.

[3. සමපජ්ඣාදුපබ්බ සි.]

4. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං උඤ්ඤං පාදතලා අබො කෙසමන්ථකා තචපරියන්තං පුරං නාතප්පකාරස්ස අසුචිනො පච්ච-
වෙක්ඛති: අප්පි ඉමස්මිං කායෙ කෙසා ලොමා නබ්බා දන්තා තවො මංසං
නහාරු අට්ඨි අට්ඨිමිඤ්ජං¹ වක්ඛං හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පප්ඨාසං
අන්තං අන්තගුණං උදරියං කර්මසං පිත්තං සෙමනං පුබ්බො ලොභිතං
සෙදො මෙදො අසුචි වසා ඛෙලො සිඛ්ඤාණිකා ලසිකා මුත්තන්ති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උභතොමුඛා මුතොථි² පුරං නානාවිහිතස්ස
ධඤ්ඤස්ස-සෙය්‍යථිදං: සාලිතං විහිතං මුග්ගන්තං මාසානං තිලානං
තණ්ඩුලානං, තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො මුඤ්චිතො පච්චවෙක්ඛෙය්‍ය: ඉමෙ
සාලි ඉමෙ විහි ඉමෙ මුග්ගා ඉමෙ මාසා ඉමෙ තිලා ඉමෙ තණ්ඩුලාති,
ඵචමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං උඤ්ඤං පාදතලා අබො
කෙසමන්ථකා තචපරියන්තං පුරං නාතප්පකාරස්ස අසුචිනො පච්චවෙක්ඛති:
අප්පි ඉමස්මිං කායෙ කෙසා ලොමා නබ්බා දන්තා තවො මංසං නහාරු
අට්ඨි අට්ඨිමිඤ්ජං වක්ඛං හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පප්ඨාසං අන්තං
අන්තගුණං උදරියං කර්මසං පිත්තං සෙමනං පුබ්බො ලොභිතං සෙදො මෙදො
අසුචි වසා ඛෙලො සිඛ්ඤාණිකා ලසිකා මුත්තන්ති. ඉති අර්ඤ්ඤතං වා කායෙ
කායානුපස්සි විහරති -පෙ- ඵචමෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි
විහරති.

[4. පටිකකුලමනසිකාරපබ්බං.]

5. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං යථාසිතං යථාපණි-
හිතං ඛාදාසො පච්චවෙක්ඛති: අප්පි ඉමස්මිං කායෙ පඨවිඛාදා අපොඛාදා
තෙජොඛාදා වායොඛාදාති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දකෙඛා ගොසාතකො
වා ගොසාතකන්තවාසි වා ගාමිං වධිතො වාදුමමහාපථෙ බ්ලසො පටි-
විහරීතො නිසින්නො අස්ස, ඵචමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං
යථාසිතං යථාපණිහිතං ඛාදාසො පච්චවෙක්ඛති: අප්පි ඉමස්මිං කායෙ
පඨවිඛාදා අපොඛාදා තෙජොඛාදා වායොඛාදාති. ඉති අර්ඤ්ඤතං වා කායෙ
කායානුපස්සි විහරති -පෙ- ඵචමෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි
විහරති.

(5. ඛාදාමනසිකාරපබ්බං.)

[නවසිවපිකාපබ්බං:]

6. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙය්‍යස්ස සරිරං සිවච්චි-
කාය ජඤ්ඤිතං ඵකාගමනං වා දථිගමනං වා තීගමනං වා උක්ඛුමාතකං
විනිලකං විපුබ්බකජාතං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: 'අයමපි ඛො
කායො ඵචං ධමමො ඵචමොචි ඵචං අනතීනො'ති. ඉති අර්ඤ්ඤතං වා
කායෙ කායානුපස්සි විහරති ඛතිඤ්ඤා වා කායෙ කායානුපස්සි විහරති.
අර්ඤ්ඤතඛතිඤ්ඤා වා කායෙ කායානුපස්සි විහරති. සමුදයධමමානුපස්සි වා
කායස්මිං විහරති. වයධමමානුපස්සි වා කායස්මිං විහරති සමුදයවයධමමානු-
පස්සි වා කායස්මිං විහරති. අප්පිකායොති වා පනස්ස සති පච්චුප්පට්ඨිතා
හොති යාවදෙව ඤ්ඤාමිත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අතිස්සිතො ච විහරති.
තච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. ඵචමෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි
විහරති. (1)

1. අට්ඨිමිඤ්ජං, බහුජ.

2. මුතොථි, කස්ථි. මුතොථි, PTS

4. තවද මහණෙනි, මහණ තෙම පාදතලයෙන් උඩ කෙසෙත් යට සම් තිම් කොට නානාච්ච අශුවයෙන් පිරුණු මේ ශරීරය ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කරයි: මේ ශරීරයෙහි කෙස් ඇත. මේ ශරීරයෙහි ලොම් ඇත. නිය, දත්, සම්, මස් පිඩු, තහර, ඇට, ඇටමිදුලු, වකුගඩු, හදමස්, අක්මාව, දළබුව, බඩදිව, පෙණහැලි, බඩවැල, අතුණු බහන, නො පැසුණු අහර, පැසුණු අහර (අසුපි), පිත්, සෙම්, සැරව, ලේ, බහදිය, මේදතෙල්, කදුළු, පුරුණුතෙල්, කෙල, සොඩු, සදම්පුලු මු ඇතැයි.

මහණෙනි, දෙපස මුව ඇති මල්ලක් ඇල්, වී, මුං මැ, තල, සහල් යන නත්වැදුරුම් බාහ්‍යයෙන් පිරුණේ වේද, ඇස් පෙණෙන පුරුමයෙක් ඒ මේ මල්ල ලිහා මේ 'ඇල්ය, මේ විය, මේ මුංය, මේ මැය, මේ තලය, මේ සැල්ය' යි යම්සේ ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කරන්නේද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම පාදතලයෙන් උඩ කෙසෙත් යට සම් තිම් කොට නානාච්ච අශුවයෙන් පිරුණු මේ ශරීරය ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කරයි: මේ ශරීරයෙහි කෙස්, ලොම්, නිය, දත්, සම්, මස්පිඩු, තහර, ඇට ඇටමිදුලු, වකුගඩු, හදමස්, අක්මා, දළබුව, බඩදිව, පෙණහැලි, බඩවැල, අතුණු-බහන, නො පැසුණු අහර, අසුපි, පිත්, සෙම්, සැරව, ලේ, බහදිය, මේද-තෙල්, කදුළු, වසාතෙල්, කෙල, සොඩු, සදම්පුලු, මු ඇතැයි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි.... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි.

[4. පටිකකුලමනසිකාරපබ්බ සි.]

5. තවද මහණෙනි, මහණ තෙම සිටි පරිදි පිහිටි පරිදි මේ කය ම බාහු වශයෙන් ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කරයි: මේ කයෙහි පඨවිබාහු ඇත. ආපොබාහු, තෙජොබාහු, වායොබාහු ඇතැයි. මහණෙනි, යම්සේ දක්‍ෂ ගොඝාතකයෙක් හෝ ගොඝාතකයකුගේ අතවැසියෙක් හෝ ගවදෙනක මරු සතර මංසකියෙක කොටස් වශයෙන් වෙන් වෙන් කොට බෙදා හුන්නේ යම්සේද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම සිටි පරිදි පිහිටි පරිදි මේ කය බාහු වශයෙන් සලකා බලයි. මේ කයෙහි පඨවිබාහු, ආපොබාහු, තෙජොබාහු, වායොබාහු ඇතැයි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි.

[5. බාහුමනසිකාරපබ්බ සි.]

(නවසිවපිකාපබ්බය:)

6. තවද මහණෙනි, මහණ තෙම සොහොනෙහි හැරැපි මල එක් දවස් වූ හෝ මල දෙදවස් වූ හෝ තුන් දවස් වූ හෝ ඉදිමුහු නිල් වූ හටගත් ප්‍රයා ඇති සිරුරක් යම්සේ දක්නේද, හෙතෙම මේ (තමාගේ) ශරීරය ඒ මාතශරීරය හා එලවා සසඳා බලන්නේ ය: 'මේ ශරීරයත් මෙබඳු සවහාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලුය. මෙබඳු සවහාවය නො ඉක්ම වූයේ' යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි. (1)

7. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙක්ඝය්‍ය සරීරං සිවථි-
කාය ඡඛ්ඪිතං කාසෙකි වා ඛජ්ජමානං කුලලෙහි වා ඛජ්ජමානං ගිජ්ජකි
වා ඛජ්ජමානං සුපාලෙහි වා ඛජ්ජමානං සිභාලෙහි වා ඛජ්ජමානං විවිධෙහි
වා පාණකජාතෙහි ඛජ්ජමානං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි
ඛො කායො එවං ඛමෙමා එවමොථි එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣත්තං
වා කායෙ කායානුපසසී විහරති. -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ
කායානුපසසී විහරති. (2)

8. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙක්ඝය්‍ය සරීරං සිවථිකාය
ඡඛ්ඪිතං අට්ඨකසංඛලිකං සමංසලොභිතං නහාරුසමඛන්ධං, සො ඉමමෙව
කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කායො එවං ඛමෙමා එවමොථි එතං
අනතීතොති. ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ කායානුපසසී විහරති. -පෙ- එවමපි
භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසසී විහරති. (3)

9. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙක්ඝය්‍ය සරීරං සිවථිකාය
ඡඛ්ඪිතං අට්ඨකසංඛලිකං නිමමංසලොභිතමකඛිතං නහාරුසමඛන්ධං,
සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කායො එවං ඛමෙමා එවමොථි
එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ කායානුපසසී විහරති.
-පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායෙ කායානුපසසී විහරති. (4)

10. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙක්ඝය්‍ය සරීරං සිවථිකාය
ඡඛ්ඪිතං අට්ඨකසංඛලිකං අපගතමංසලොභිතං නහාරුසමඛන්ධං, සො
ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කායො එවං ඛමෙමා එවමොථි එතං
අනතීතොති. ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ කායානුපසසී විහරති -පෙ- එවමපි
භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසසී විහරති (5)

11. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙක්ඝය්‍ය සරීරං සිවථිකාය
ඡඛ්ඪිතං - අට්ඨකාති අපගතසමඛන්ධාති දිසා විදිසාසු විකඛිතතාති අඤ්ඤාන
හත්ථඨිකං අඤ්ඤාන පාදට්ඨිකං අඤ්ඤාන ජඛ්ඝට්ඨිකං අඤ්ඤාන
උග්රට්ඨිකං අඤ්ඤාන කට්ටඨිකං අඤ්ඤාන පිට්ඨිකණ්ඩකං අඤ්ඤාන
සිංඝකට්ඨිකං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කායො එවං
ඛමෙමා එවමොථි එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ කායානුපසසී
විහරති. -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසසී විහරති. (6)

12. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙක්ඝය්‍ය සරීරං සිවථිකාය
ඡඛ්ඪිතං - අට්ඨකාති සෙතාති සංඛිවණ්ණපතිභාති, සො ඉමමෙව කායං
උපසංහරති: අයමපි ඛො කායො එවං ඛමෙමා එවමොථි එතං අනතීතොති.
ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ කායානුපසසී විහරති. -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ
භික්ඛු කායෙ කායානුපසසී විහරති. (7)

7. තවද, මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි දූ කවුඩන් විසින් හෝ කනු ලබන උස්සන් විසින් හෝ කනු ලබන ගිජුලිණියන් විසින් හෝ කනු ලබන ගුහකයන් විසින් හෝ කනු ලබන සිවලුන් විසින් හෝ කනු ලබන නොයෙක් ප්‍රාණීන් විසින් හෝ කනු ලබන මළ සිරුරක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ ම කය ඒ කය හා ඵලවා සසද බලයි: 'මේ කයන් මේබඳු ස්වභාවය ඇත්තේ ය, මෙසේ වන සුලු ය, මේබඳු ස්වභාවය නො ඉක්මවුයේ ය' යි මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි. (2)

8 තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි දූ ලේමස් සහිත වූ නහරින් බැඳුණා වූ ඇටසැකිල්ලක් වූ මිනියක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය ඵය හා ඵලවා සසද බලයි: 'මේ කයන් මේබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය. මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවුයේ ය' යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි. (3)

9. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි දූ මස් රහිත ලේ කැවිරුණු නහරින් බැඳුණු ඇට සැකිල්ලක් වූ මිනියක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙ තෙමේ මේ කය ඵය හා ඵලවා සසද බලයි: 'මේ කයන් මේබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය. මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවුයේ ය' යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි. (4)

10. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි දූ මස් ලේ නැති නහරින් බැඳුණු ඇට සැකිල්ලක් වූ මිනියක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය ඵය හා ඵලවා සසද බලයි: 'මේ කයන් මේබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය. මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවුයේ ය' යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි. ...මහණෙනි මෙසේත් මහණතෙම, කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි. (5)

11. තව ද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි දූ නහර බැඳුම් නැති අන් දෙසෙකින් අත්ඇටය ද අන් දෙසෙකින් පාඇටය ද අන් දෙසෙකින් කෙණ්ඩාඇටය ද අන් දෙසෙකින් කළවාඇටය ද අන් දෙසෙකින් කටිඇටය ද අන් දෙසෙකින් පිටකටුව ද අන් දෙසෙකින් හිස් කබල දැයි දිසානුදිසාවන්හි පිසුරුණු ඇටසැකිල්ල යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙම මේ කය ඵය හා ඵලවා සසද බලයි: 'මේ කයන් මේබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවුයේ ය' යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි. (6)

12. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි දූ සක් පැහැ බඳු සුදු ඇට යුත් ශරීරයක් යම් සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය ම ඒ කය හා ඵලවා සසද බලයි: 'මේ ශරීරයන් මේබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය. මේබඳු ස්වභාවය නො ඉක්මවුයේ ය' යි මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි. (7)

13. පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසේසය්‍ය සරීරං සිව්විකාය ඡඩ්ඝිතං- අට්ඨිකානි පුඤ්ඤිකානි තෙරොවස්සිකානි, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: ‘අයමපි බො කායො ඵලං ධම්මො ඵලභොපි ඵතං අනතීතො’ති. ඉති අර්ඤ්ඤතං වා කායෙ කායානුපස්සි විහරති -පෙ- ඵලමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති. (8)

14. පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසේසය්‍ය සරීරං සිව්විකාය ඡඩ්ඝිතං- අට්ඨිකානි පුතීනි වුණ්ණකජාතානි, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: ‘අයමපි බො කායො ඵලං ධම්මො ඵලභොපි ඵතං අනතීතො’ති. ඉති අර්ඤ්ඤතං වා කායෙ කායානුපස්සි විහරති. -පෙ- ඵලමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති. (9)

ඵලං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති.

[කායානුපස්සනා සතිපට්ඨානං]

(2. වෙදනානුපස්සනාසතිපට්ඨානං:)

කථංඤ්ව භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදනාසු වෙදනානුපස්සි විහරති ?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛං වෙදනං වෙදියමානො ‘සුඛං වෙදනං වෙදියාමි’ති පජාතාති. දුක්ඛං වෙදනං වෙදියමානො ‘දුක්ඛං වෙදනං වෙදියාමි’ති පජාතාති. අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියමානො ‘අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියාමි’ති පජාතාති. සාමිසං වා සුඛං වෙදනං වෙදියමානො ‘සාමිසං සුඛං වෙදනං වෙදියාමි’ති පජාතාති. නිරුමිසං වා සුඛං වෙදනං වෙදියමානො ‘නිරුමිසං සුඛං වෙදනං වෙදියාමි’ති පජාතාති. සාමිසං වා දුක්ඛං වෙදනං වෙදියමානො ‘සාමිසං දුක්ඛං වෙදනං වෙදියාමි’ති පජාතාති. නිරුමිසං වා දුක්ඛං වෙදනං වෙදියමානො ‘නිරුමිසං දුක්ඛං වෙදනං වෙදියාමි’ති පජාතාති. සාමිසං වා අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියමානො ‘සාමිසං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියාමි’ති පජාතාති. නිරුමිසං වා අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියමානො ‘නිරුමිසං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියාමි’ති පජාතාති. (1-9)

ඉති අර්ඤ්ඤතං වා වෙදනාසු වෙදනානුපස්සි විහරති. ඛහිඤා වා වෙදනාසු වෙදනානුපස්සි විහරති. අර්ඤ්ඤතඛහිඤා වා වෙදනාසු වෙදනානුපස්සි විහරති. සමුදයධම්මානුපස්සි වා වෙදනාසු විහරති වයධම්මානුපස්සි වා වෙදනාසු විහරති. සමුදයවයධම්මානුපස්සි වා වෙදනාසු විහරති. අතථ- වෙදනාති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤාමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අතිස්සිතො ව විහරති. ත ව කිඤ්ච ලොකෙ උපාදියති.

ඵලං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදනාසු වෙදනානුපස්සි විහරති.

[වෙදනානුපස්සනාසතිපට්ඨානං.]

13. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි දූ අවුරුදු ගණන් ඉක්මණිය පුඤ්ජිකාත (තැන තැන රැස්) වූ ඇට කැබලි ඇති... ශරීරයක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය ම ඒ කය හා එළවා සසඳා බලයි: 'මේ ශරීරයත් මේබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය. මේබඳු ස්වභාවය නො ඉක්මවූයේ ය'යි මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි. ... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි. (8)

14. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ කුණු වූ කුඩු වූ සොහොනෙහි දූ ඇට ගොඩක් වූ ශරීරයක් යම් සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය ම ඒ කය හා එළවා සසඳා බලයි: 'මේ කයත් මේබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය. මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවූයේ ය'යි මෙසේත් තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි. (9)

මහණෙනි, මෙසේ මහණතෙම කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි.

[කායානුපසංගා සතිපට්ඨාන සි]

(2. වෙදනානුපසංගාසතිපට්ඨානය.)

මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් වෙදනාවන්හි වෙදනාවන් නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කෙරේ ද?

1. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ සැප වෙදනාවක් විඳින්නේ සැප වෙදනාවක් විඳිමි යි (සමසන් ප්‍රඥවෙන්) දනී. දුක් වෙදනාවක් විඳින්නේ දුක් වෙදනාවක් විඳිමි යි දනී. නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් විඳින්නේ නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් විඳිමි යි දනී. ආමස(පස්කම් ගුණ) සහිත සුඛවෙදනාවක් විඳින්නේ සාමසසුඛවෙදනාවක් විඳිමි යි දනී. ආමස-රහිතසුඛවෙදනාවක් හෝ විඳින්නේ නිරාමසසුඛවෙදනාවක් විඳිමි යි දනී. සාමසදුක්ඛවෙදනාවක් හෝ විඳින්නේ සාමසදුක්ඛ වෙදනාවක් විඳිමි යි දනී. නිරාමසදුක්ඛවෙදනාවක් හෝ විඳින්නේ නිරාමසදුක්ඛවෙදනාවක් විඳිමි යි දනී. සාමස නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් හෝ විඳින්නේ සාමස නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් විඳිමි යි දනී. නිරාමස නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් හෝ විඳින්නේ නිරාමස නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් විඳිමි යි දනී. (1-9)

මෙසේ තමා පිළිබඳ වෙදනාවන්හි වෙදනා නුවණින් බලනසුලුව හෝ වාසය කරයි. අනුත් පිළිබඳ වෙදනාවන්හි වෙදනා නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි. තමන් පිළිබඳ වූ හෝ අනුත් පිළිබඳ වූ හෝ වෙදනාවන්හි වෙදනා නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි. වෙදනාවන්හි හටගැනීම නුවණින් බලන සුලු ව හෝ වාසය කරයි. වෙදනාවන්හි විනාශය නුවණින් බලන සුලු ව හෝ වාසය කරයි වෙදනාවන්හි හටගැනීම හා නැසීම නුවණින් බලනසුලුව හෝ වාසය කරයි. සුදෙක් වෙදනාව පමණක් ඇතැයි ඔහුගේ සිතිය නුවණ වැඩීම පිණිස සිතිය වැඩීම පිණිස එළඹ සිටියේ වෙයි. තාමත් දෘටි ඇසුරු නො කෙරේ ද වෙසෙයි. වෙදනාසංඛ්‍යාත ලොකයෙහි කිසිවක් 'මම ය මාගේ ය' යි නො ගනී යි.

මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ වෙදනාවන්හි වෙදනානුපසයි ව වාසය කරයි.

[වෙදනානුපසංගා සතිපට්ඨාන සි.]

(3. විතතානුපස්සනාසතිපට්ඨානං.)

කථංඤ්ව භික්ඛවෙ භික්ඛු විතෙන විතතානුපස්සි විහරති ?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සරුහං වා විතතං සරුහං විතතනති පජානාති. විතරුහං වා විතතං විතරුහං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති. විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති. සඛිතිතං වා විතතං සඛිතිතං විතතනති පජානාති. විකක්ඛිතං වා විතතං විකක්ඛිතං විතතනති පජානාති. මහග්ගහං වා විතතං මහග්ගහං විතතනති පජානාති. අමහග්ගහං වා විතතං අමහග්ගහං විතතනති පජානාති. සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනති පජානාති. අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනති පජානාති. සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනති පජානාති. අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනති පජානාති. පිමුත්තං වා විතතං පිමුත්තං විතතනති පජානාති. අපිමුත්තං වා විතතං අපිමුත්තං විතතනති පජානාති. (1-16)

ඉති අජ්ඣන්තං වා විතෙන විතතානුපස්සි විහරති. බග්ගිඤ්ඤා වා විතෙන විතතානුපස්සි විහරති. අජ්ඣන්තබග්ගිඤ්ඤා වා විතෙන විතතානුපස්සි විහරති. සමුදයධම්මානුපස්සි වා විතතස්මිං විහරති. වයධම්මානුපස්සි වා විතතස්මිං විහරති. සමුදයවයධම්මානුපස්සි වා විතතස්මිං විහරති. අද්ඨ විතතනති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤාමනතාය පතිස්සතිමනතාය. අතිස්සිතො ව විහරති. න ච කිංඤ්ඤි ලොකෙ උපාදියති.

එවං ඛො භික්ඛවෙ විතෙන විතතානුපස්සි විහරති.

[විතතානුපස්සනාසතිපට්ඨානං.]

(4. ධම්මානුපස්සනාසතිපට්ඨානං.)

කථංඤ්ව භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති පඤ්චසු නිවරණෙසු. කථංඤ්ව භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති පඤ්චසු නිවරණෙසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තං වා අජ්ඣන්තං කාමච්ඡදං ‘අප්පි මෙ අජ්ඣන්තං කාමච්ඡදො’ති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣන්තං කාමච්ඡදං ‘නප්පි මෙ අජ්ඣන්තං කාමච්ඡදො’ති පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස කාමච්ඡදස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤා පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස කාමච්ඡදස්ස පභාතං හොති, තඤ්ඤා පජානාති. යථා ව පභිනස්ස කාමච්ඡදස්ස අයතීං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤා පජානාති. (1)

සන්තං වා අජ්ඣන්තං බ්‍යාපාදං ‘අප්පි මෙ අජ්ඣන්තං බ්‍යාපාදො’ති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣන්තං බ්‍යාපාදං ‘නප්පි මෙ අජ්ඣන්තං බ්‍යාපාදො’ති පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස බ්‍යාපාදස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤා පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස බ්‍යාපාදස්ස පභාතං හොති, තඤ්ඤා පජානාති. යථා ව පභිනස්ස බ්‍යාපාදස්ස අයතීං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤා පජානාති. (2)

මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ තම් සිතෙහි සිත නුවණින් බලන සුලු වූයේ වාසය කෙරේ ද?

1. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ රූග සතිත වූ හෝ සිත රූග සතිත සිතැයි (සමාස් ප්‍රඥාවෙන්) දනී. රූග රහිත වූ සිත රූග රහිත සිතැයි දනී. දේව්‍ය සතිත වූ හෝ සිත දේව්‍ය සතිත සිතැයි දනී. දේව්‍ය රහිත වූ හෝ සිත දේව්‍ය රහිත සිතැයි දනී. මොහ සතිත වූ හෝ සිත මොහ සතිත සිතැයි දනී. මොහ රහිත වූ හෝ සිත මෝහ රහිත සිතැයි දනී. (චිතමිඛාසෙන්) හැකුළුණු හෝ සිත හැකුළුණු සිතැයි දනී. (උඛාවසෙන්) නානාලම්බනයන්හි විසිර ගියා වූ හෝ සිත විසිරුණු සිතැයි දනී. මහග්ගත (රූපාරූපාවචර) වූ හෝ සිත මහග්ගත සිතැයි දනී. මහග්ගත නො වූ හෝ සිත මහග්ගත නො වූ සිතැයි දනී. සලකතර (කාමාවචර) වූ හෝ සිත සලකතර සිතැයි දනී. අනුකතර (රූපාරූපාවචර) වූ හෝ සිත අනුකතර සිතැයි දනී. සමාහිත (සමාධිගත) වූ හෝ සිත සමාහිත සිතැයි දනී. අසමාහිත වූ හෝ සිත අසමාහිත සිතැයි දනී. (තදඛ්‍ය විකබ්භත වසයෙන්) මිදුණා වූ හෝ සිත මිදුණා වූ සිතැයි දනී. නොමිදුණු හෝ සිත නො මිදුණු සිතැයි දනී. (1-16)

මෙසේ තමාගේ සිතෙහි හෝ විතතානුපසයි ව වාසය කරයි. අනුත්තේ සිතෙහි හෝ විතතානුපසයි ව වාසය කරයි. තමන්ගේත් අනුත්තේත් සිත්හි හෝ විතතානුපසයි ව වාසය කරයි. සිතේ හටගැන්ම බලන සුලු ව හෝ වාසය කරයි. සිතේ විතතානුපසයි බලන සුලු ව හෝ වාසය කරයි. සිතේ හටගැන්ම හා විතතානුපසයි බලන සුලු ව හෝ වාසය කරයි. සුදෙක් සිත පමණක් ඇත්තේය යි ඔහුගේ සිතිය නුවණ වැඩිම පිණිස සිතිය වැඩිම පිණිස ඵලම් සිටියේ වෙයි. තාමණ දූෂටි ඇසුරු නො කෙළේ ද වෙසෙයි. විතතානුබ්බතාන ලොකයෙහි කිසිවක් 'මමය මාගේය' යි නො ගෙන වාසය කරයි.

මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ විතතයෙහි විතතානුපසයි ව වාසය කරයි.

[විතතානුපසංගා සතිපට්ඨාන සි.]

(4 ධම්මානුපසංගාසතිපට්ඨානාය:)

1. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ තම් ධම්මන්ති ධම්ම නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කෙරේ ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ පඤ්චනිවරණ ධම්මන්ති ධම්ම නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කෙරේ. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ තම් පඤ්චනිවරණ ධම්මන්ති ධම්ම නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කෙරේ ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ කාමච්ඡදය 'මා තුළ කාමච්ඡදය ඇත්තේය' යි (සමාස් ප්‍රඥාවෙන්) දන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ කාමච්ඡදය 'මා තුළ කාමච්ඡදය නැත' යි දන ගනියි. යම්සේ නූපත් කාමච්ඡදයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දන ගනියි. යම්සේ උපත් කාමච්ඡදයාගේ ප්‍රභාණය වේ ද, එය ද දන ගනියි. යම්සේ ප්‍රතිණ වූ කාමච්ඡදයාගේ මතු නො ඉපදීම වේ ද, එය ද දන ගනියි. (1)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ ව්‍යාපාදය මා තුළ ව්‍යාපාදය ඇත්තේය' යි දන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ ව්‍යාපාදය 'මා තුළ ව්‍යාපාදය නැත්තේය' යි දන ගනියි. යම් සේ නූපත් ව්‍යාපාදයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දන ගනියි. යම් සේ උපත් ව්‍යාපාදයාගේ ප්‍රභාණය වේ ද, එය ද දන ගනියි. යම්සේ ප්‍රතිණ වූ ව්‍යාපාදයාගේ මතු නො ඉපදීම වේ ද, එය ද දන ගනියි. (2)

සන්තං වා අජ්ඣත්තං ඵිනමිද්ධං ‘අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං ඵිනමිද්ධන්ති’ පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣත්තං ඵිනමිද්ධං ‘නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං ඵිනමිද්ධන්ති, පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස ඵිනමිද්ධස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස ඵිනමිද්ධස්ස පභානං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිතස්ස ඵිනමිද්ධස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. (3)

සන්තං වා අජ්ඣත්තං උද්ධව්වකුක්කුච්චං ‘අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං උද්ධව්වකුක්කුච්චන්ති’ පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣත්තං උද්ධව්වකුක්කුච්චං ‘නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං උද්ධව්වකුක්කුච්චන්ති’ පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස උද්ධව්වකුක්කුච්චස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස උද්ධව්වකුක්කුච්චස්ස පභානං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිතස්ස උද්ධව්වකුක්කුච්චස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. (4)

සන්තං වා අජ්ඣත්තං විචික්ඛිව්ණං ‘අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං විචික්ඛිව්ණන්ති’ පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣත්තං විචික්ඛිව්ණං ‘නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං විචික්ඛිව්ණන්ති’ පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නාය විචික්ඛිව්ණාය උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නාය විචික්ඛිව්ණාය පභානං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිතාය විචික්ඛිව්ණාය ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. (5)

ඉති අජ්ඣත්තං වා ඛම්මෙසු ඛම්මානුපස්සි විහරති. ඛභිද්ධා වා ඛම්මෙසු ඛම්මානුපස්සි විහරති. අජ්ඣත්තඛභිද්ධා වා ඛම්මෙසු ඛම්මානුපස්සි විහරති. සමුදයඛම්මානුපස්සි වා ඛම්මෙසු විහරති. වයඛම්මානුපස්සි වා ඛම්මෙසු විහරති. සමුදයවයඛම්මානුපස්සි වා ඛම්මෙසු විහරති. අත්ථි ඛම්මානි වා පතස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අතිස්සිනො ව විහරති. න ව කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛම්මෙසු ඛම්මානුපස්සි විහරති පඤ්චසු නිවරණෙසු.

[නිවරණපබ්බං.]

2. පුතච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛම්මෙසු ඛම්මානුපස්සි විහරති පඤ්චසු පාදනකබ්බෙසු. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛම්මෙසු ඛම්මානුපස්සි විහරති පඤ්චසුපාදනකබ්බෙසු.?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථගමො. ඉති වේදනා, ඉති වේදනාය සමුදයො, ඉති වේදනාය අත්ථගමො. ඉති සංඤ්ඤා, ඉති සංඤ්ඤාය සමුදයො, ඉති සංඤ්ඤාය අත්ථගමො. ඉති සංඛාරා, ඉති සංඛාරානං සමුදයො, ඉති සංඛාරානං අත්ථගමො. ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථගමො”ති [1-5].

ඉති අජ්ඣත්තං වා ඛම්මෙසු ඛම්මානුපස්සි විහරති. ඛභිද්ධා වා ඛම්මෙසු ඛම්මානුපස්සි විහරති-

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ චිත්තමිඳිය 'මා තුළ චිත්තමිඳිය ඇතැ'යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ චිත්තමිඳිය 'මා තුළ චිත්තමිඳිය නැතැ'යි දැන ගනියි. යම්සේ නූපත් චිත්තමිඳියාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම් සේ උපත් චිත්තමිඳියාගේ ප්‍රභාණය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම් සේ ප්‍රභිණ වූ චිත්තමිඳියාගේ මතු නො ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (3)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ උභවකුක්කුල්වය 'මා තුළ උභවකුක්කුල්වය ඇතැ'යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ උභවකුක්කුල්වය 'මා තුළ උභවකුක්කුල්වය නැතැ'යි දැන ගනියි. යම් සේ නූපත් උභවකුක්කුල්වයාගේ ඉපදීම වේ ද එය ද, දැන ගනියි. යම්සේ උපත් උභවකුක්කුල්වයාගේ ප්‍රභාණය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ ප්‍රභිණ වූ උභවකුක්කුල්වයාගේ මතු නො ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (4)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ විවික්ච්ඡාව 'මා තුළ විවික්ච්ඡාව ඇතැ'යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ විවික්ච්ඡාව 'මා තුළ විවික්ච්ඡාව නැතැ'යි දැන ගනියි. යම්සේ නූපත් විවික්ච්ඡාවෙහි ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ උපත් විවික්ච්ඡාවෙහි ප්‍රභාණය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ ප්‍රභිණ වූ විවික්ච්ඡාවෙහි මතු නො ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (5)

මෙසේ තමා තුළ වූ ධර්මයන්හි ධර්මය නුවණින් බලනසුලු ව වාසය කරයි. බාහිර වූ ධර්මයන්හි ධර්මය නුවණින් බලනසුලු ව වාසය කරයි. තමන් හා අනුන් පිළිබඳ වූ ධර්මයන්හි ධර්මය නුවණින් බලනසුලු ව වාසය කරයි. නිවරණ ධර්මයන්ගේ හටගැනීම නුවණින් බලනසුලු ව හෝ වාසය කරයි. නිවරණ ධර්මයන්හි විනාශය නුවණින් බලනසුලු ව හෝ වාසය කරයි. නිවරණ ධර්මයන්හි හටගැනීම හා නැසීම නුවණින් බලනසුලු ව හෝ වාසය කරයි. ඔහුව (මතුමන්ගෙහි) නුවණ වැඩිම පිණිස සිහිය වැඩිම පිණිස හුදෙක් නිවරණ ධර්ම පමණක් ඇත යන සිහිය ඵලභි සිටියේ වෙයි. තාමණ දෛ ඇසුරු නො කෙළේ ද වාසය කරයි. නිවරණ (සබ්බසාත) ලොකයෙහි කිසිවක් 'මම ය, මාගේ ය' යි නො ගනියි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ මෙසේ පඤ්චනිවරණ ධර්මයන්හි ධර්මය නුවණින් බලනසුලු වූයේ වාසය කරයි.

[නිවරණපබ්බ සි.]

2. තව ද මහණෙනි, මහණ තෙමේ පඤ්චරූපාද්‍යතස්සකකි ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සි වූයේ වාසය කරයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් පඤ්ච රූපාද්‍යතස්සකකියන්හි ධම්මානුපස්සි වූයේ වාසය කෙරේ ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ “රූපය මෙසේ ය, රූපයෙහි හට ගැනීම මෙසේ ය, රූපයෙහි විනාශය මෙසේ ය. වේදනාව මෙසේ ය, වේදනාවෙහි හටගැනීම මෙසේ ය, වේදනාවෙහි විනාශය මෙසේ ය. සංඥාව මෙසේ ය. සංඥාවෙහි හටගැනීම මෙසේ ය. සංඥාවේ විනාශය මෙසේ ය. සංසකාරයෝ මෙසේ ය, සංසකාරයන්ගේ හටගැනීම මෙසේ ය, සංසකාරයන්ගේ විනාශය මෙසේ ය. විඤ්ඤාන මෙසේ ය, විඤ්ඤානයෙහි හටගැනීම මෙසේ ය විඤ්ඤානයෙහි විනාශය මෙසේ ය” යි (1-5).

මෙසේ තමා පිළිබඳ වූ හෝ ධර්මයන් කෙරෙහි ධම්මානුපස්සි වූයේ වාසය කරයි. අනුන් පිළිබඳ වූ හෝ ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සි වූයේ වාසය කරයි-

අර්ඛිතතඛනිදා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති. සමුදයධම්මානුපසයි වා ධම්මෙසු විහරති. වයධම්මානුපසයි වා ධම්මෙසු විහරති. සමුදය-වයධම්මානුපසයි වා ධම්මෙසු විහරති. අත්ථි ධම්මාති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අනිස්සිතො ව විහරති. න ව කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති පඤ්චසාදුතකඛකේසු.

[ඛනිපබ්බං.]

3. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ඡත්ත අර්ඛිතතිකඛාගිරෙසු ආයතනෙසු. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ඡත්ත අර්ඛිතතිකඛාගිරෙසු ආයතනෙසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වක්ඛංඤ්ච පජානාති. රූපෙ ව පජානාති. යඤ්ච තදුභයං පටිච්ච උප්පජ්ජති සංයෝජනං, තඤ්ච පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස සංයෝජනස්ස උප්පාදො හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස සංයෝජනස්ස පභානං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිනස්ස සංයෝජනස්ස ආයතීං අනුප්පාදො හොති, තඤ්ච පජානාති. සොතඤ්ච පජානාති. සද්දෙව පජානාති -පෙ- ඤාණඤ්ච පජානාති. ගතේ ව පජානාති -පෙ- ජීව්හඤ්ච පජානාති රසෙ ව පජානාති -පෙ- කායඤ්ච පජානාති. ඵොට්ඨබ්බෙ ව පජානාති -පෙ- මනඤ්ච පජානාති. ධම්මෙ ව පජානාති. යඤ්ච තදුභයං පටිච්ච උප්පජ්ජති සංයෝජනං, තඤ්ච පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස සංයෝජනස්ස උප්පාදො හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස සංයෝජනස්ස පභානං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිනස්ස සංයෝජනස්ස ආයතීං අනුප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති (1-6).

ඉති අර්ඛිතතං වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති. ඛනිදා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති අර්ඛිතතඛනිදා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති. සමුදයධම්මානුපසයි වා ධම්මෙසු විහරති. වයධම්මානුපසයි වා ධම්මෙසු විහරති. සමුදයවයධම්මානුපසයි වා ධම්මෙසු විහරති. අත්ථි ධම්මාති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අනිස්සිතො ව විහරති. න ව කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ඡත්ත අර්ඛිතතිකඛාගිරෙසු ආයතනෙසු.

[ආයතනපබ්බං.]

4. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති සත්තසු ඛොර්ඤ්ඤෙහසු. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති සත්තසු ඛොර්ඤ්ඤෙහසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්තං වා අර්ඛිතතං සතිසම්මොර්ඤ්ඤිතං අත්ථි මේ අර්ඛිතතං සතිසම්මොර්ඤ්ඤිතා'ති පජානාති. අසත්තං වා අර්ඛිතතං සතිසම්මොර්ඤ්ඤිතං 'තත්ථි මේ අර්ඛිතතං සතිසම්මොර්ඤ්ඤිතා'ති පජානාති—

තමන් හා අනුන් ද පිළිබඳ වූ හෝ බමුණන්හි බමුණුපයසි වූයේ වාසය කරයි. බමුණන්හි හටගැන්ම නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. බමුණන්හි විතාශය නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. බමුණන්හි හටගැන්ම හා විතාශය නුවණින් බලනසුලු වූයේ වාසය කරයි. ඒ මහණහට (මතුමන්තෙහි) ඤාණය වැඩිම පිණිස සිතිය වැඩිම පිණිස හුදෙක් පඤ්ච උපාදානසකකාමී පමණක් ඇත යන සිතිය ඵලම සිටියේ වෙයි. තෘෂණ දූෂටි ඇසුරු නොකෙළේ වාසය කරයි. උපාදානසකකාමසංඛ්‍යාත ලොකයෙහි කිසිවක් 'මම ය, මාගේ ය' යි නොගනියි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ පඤ්ච උපාදානසකකාමී බමුණන්හි බමුණුපයසි වූයේ වාසය කරයි.

[බඩු පබ්බ සි.]

3. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ ආධ්‍යාත්මික බාහිර භවයතන බමුණන්හි බමුණුපයසි වූයේ වාසය කරයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ආධ්‍යාත්මික බාහිර භවයතන බමුණන්හි බමුණුපයසි වූයේ වාසය කෙරේ ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ ඇස ද දනී. රූපය ද දනී. ඵ දෙක නිසා යම් සංයෝජනයක් උපදී ද, එයත් දනී. යම්සේ නූපත් සංයෝජනයාගේ ඉපදීම වේ ද එයත් දනී. යම්සේ උපත් සංයෝජනයාගේ ප්‍රතෘණිය වේ ද, එයත් දනී. යම්සේ ප්‍රතිණ වූ සංයෝජනයාගේ මතු නො ඉපදීම වේ ද එයත් දනී, කත ද දනී. ශබ්දය ද දනී. ... තාසය ද දනී. ගද ද දනී. ... දිව ද දනී. රස ද දනී. ... ශරීරය ද දනී. සප්තව්‍යයත් දනී. ... භිත ද දනී. බමුණත් ද දනී. දෙක නිසා යම් සංයෝජනයක් උපදී නම්, එයත් දනී. යම්සේ නූපත් සංයෝජනයාගේ නූපදීම වේ ද, එයත් දනී. යම්සේ උපත් සංයෝජනයාගේ ප්‍රතෘණිය වේ ද, එයත් දනී. යම්සේ ප්‍රතිණ සංයෝජනයාගේ මතු නො ඉපදීම වේ ද එයත් දනී(1-6).

මෙසේ ආධ්‍යාත්මික වූ හෝ බමුණන්හි බමුණුපයසි වූයේ වාසය කරයි. බාහිර වූ හෝ බමුණන්හි බමුණුපයසි වූයේ වාසය කරයි. ආධ්‍යාත්මික බාහිර වූ හෝ බමුණන්හි බමුණුපයසි වූයේ වාසය කරයි. බමුණන්හි හටගැන්ම නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. බමුණන්හි හටගැන්ම හා විතාශයන් නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. ඔහුට සිතිය වැඩිම පිණිස ඤාණය වැඩිම පිණිස හුදෙක් ආයතන බමුණුපමණක් ඇත යන සිතිය ඵලම සිටියේ වෙයි. තෘෂණ දූෂටි නිශ්ශ්‍රය රහිත ව වාසය කරයි. (ආයතන) සංඛ්‍යාත ලොකයෙහි කිසිවක් 'මම ය මාගේ ය' යි නොගනියි. මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ ආධ්‍යාත්මික බාහිර ආයතන බමුණන්හි බමුණුපයසි වූයේ වාසය කරයි.

[ආයතන පබ්බ සි.]

4. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සප්ත බොධ්‍යව්‍යාධි බමුණන්හි බමුණුපයසි වූයේ වාසය කරයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ සප්ත බොධ්‍යව්‍යාධි බමුණන්හි බමුණුපයසි වූයේ වාසය කෙරේ ද?

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ සතිසමොච්ඡිඩ්‍යය 'මා තුළ සතිසමොච්ඡිඩ්‍යය ඇතැ' යි දැන ගනියි. තමා තුළ තැත්තා වූ හෝ සතිසමොච්ඡිඩ්‍යය 'මා තුළ සතිසමොච්ඡිඩ්‍යය තැත්තා' යි දැන ගනියි—

යථා ච අනුප්පන්නස්ස සතිසමොච්ඡිඩ්ඛස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස සතිසමොච්ඡිඩ්ඛස්ස භාවනාපාරිදුරි හොති, තඤ්ච පජානාති. (1)

සන්තං වා අජ්ඣත්තං ධම්මවිවයසමොච්ඡිඩ්ඛං ‘අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං ධම්මවිවයසමොච්ඡිඩ්ඛෙතා’ති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣත්තං ධම්මවිවයසමොච්ඡිඩ්ඛං ‘තත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං ධම්මවිවයසමොච්ඡිඩ්ඛෙතා’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස ධම්මවිවයසමොච්ඡිඩ්ඛස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස ධම්මවිවයසමොච්ඡිඩ්ඛස්ස භාවනාපාරිදුරි හොති, තඤ්ච පජානාති. (2)

සන්තං වා අජ්ඣත්තං විරියසමොච්ඡිඩ්ඛං අත්ථි මෙ ‘අජ්ඣත්තං විරියසමොච්ඡිඩ්ඛෙතා’ති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣත්තං විරියසමොච්ඡිඩ්ඛං ‘තත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං විරියසමොච්ඡිඩ්ඛෙතා’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස විරියසමොච්ඡිඩ්ඛස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස විරියසමොච්ඡිඩ්ඛස්ස භාවනාපාරිදුරි හොති තඤ්ච පජානාති. (3)

සන්තං වා අජ්ඣත්තං පිතිසමොච්ඡිඩ්ඛං ‘අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං පිතිසමොච්ඡිඩ්ඛෙතා’ති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣත්තං පිතිසමොච්ඡිඩ්ඛං ‘තත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං පිතිසමොච්ඡිඩ්ඛෙතා’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස පිතිසමොච්ඡිඩ්ඛස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස පිතිසමොච්ඡිඩ්ඛස්ස භාවනාපාරිපාරිහොති, තඤ්ච පජානාති. (4)

සන්තං වා අජ්ඣත්තං පස්සද්ධිසමොච්ඡිඩ්ඛං ‘අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං පස්සද්ධිසමොච්ඡිඩ්ඛෙතා’ති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣත්තං පස්සද්ධිසමොච්ඡිඩ්ඛං ‘තත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං පස්සද්ධිසමොච්ඡිඩ්ඛෙතා’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස පස්සද්ධිසමොච්ඡිඩ්ඛස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස පස්සද්ධිසමොච්ඡිඩ්ඛස්ස භාවනාපාරිදුරි හොති, තඤ්ච පජානාති. (5.)

සන්තං වා අජ්ඣත්තං සමාධිසමොච්ඡිඩ්ඛං ‘අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං සමාධිසමොච්ඡිඩ්ඛෙතා’ති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣත්තං සමාධිසමොච්ඡිඩ්ඛං ‘තත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං සමාධිසමොච්ඡිඩ්ඛෙතා’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස සමාධිසමොච්ඡිඩ්ඛස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස සමාධිසමොච්ඡිඩ්ඛස්ස භාවනාපාරිදුරි හොති, තඤ්ච පජානාති. (6.)

සන්තං වා අජ්ඣත්තං උපෙක්ඛාසමොච්ඡිඩ්ඛං ‘අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං උපෙක්ඛාසමොච්ඡිඩ්ඛෙතා’ති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣත්තං උපෙක්ඛාසමොච්ඡිඩ්ඛං ‘තත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං උපෙක්ඛාසමොච්ඡිඩ්ඛෙතා’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස උපෙක්ඛාසමොච්ඡිඩ්ඛස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස උපෙක්ඛාසමොච්ඡිඩ්ඛස්ස භාවනාපාරිදුරි හොති, තඤ්ච පජානාති. (7)

ඉති අජ්ඣත්තං වා ධම්මෙසු ධම්මානුප්පසී විහරති. ඛෙතිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුප්පසී විහරති. අජ්ඣත්තඛෙතිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුප්පසී විහරති. සමුදයධම්මානුප්පසී වා ධම්මෙසු විහරති. වයධම්මානුප්පසී වා ධම්මෙසු විහරති. සමුදයවයධම්මානුප්පසී වා ධම්මෙසු විහරති. අත්ථි ධම්මානි වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤාමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අනිස්සිතො ච විහරති. න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවමපි බොහික්ඛමෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුප්පසී විහරති සත්තසු මොච්ඡිඩ්ඛෙතසු.

[මොච්ඡිඩ්ඛපබ්බං.]

යම්ඥේ නුපන්නා වූ හෝ සතිසමොඡ්ඤ්ඤායාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දුන ගනියි. යම්ඥේ උපන්නා වූ ද සතිසමොඡ්ඤ්ඤායාගේ වැඩිමෙන් සම්පූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දුන ගනියි. (1)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ බමමව්වය සමොඡ්ඤ්ඤායාගේ 'මා තුළ බමමව්වය සමොඡ්ඤ්ඤායා ඇතැ'යි දුන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ බමමව්වය සමොඡ්ඤ්ඤායා 'මා තුළ බමමව්වය සමොඡ්ඤ්ඤායා නැතැ'යි දුන ගනියි. යම්ඥේ නුපන්නා වූ ද බමමව්වය සමොඡ්ඤ්ඤායාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දුන ගනියි. යම්ඥේ උපන්නා වූ බමමව්වය සමොඡ්ඤ්ඤායාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දුන ගනියි (2)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ විරිය සමොඡ්ඤ්ඤායා 'මා තුළ විරිය සමොඡ්ඤ්ඤායා ඇතැ'යි දුන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ විරිය සමොඡ්ඤ්ඤායා 'මා තුළ විරිය සමොඡ්ඤ්ඤායා නැතැ'යි දුන ගනියි. යම්ඥේ නුපන්නා වූ ද විරිය සමොඡ්ඤ්ඤායාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දුන ගනියි. (3)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ පිති සමොඡ්ඤ්ඤායා 'මා තුළ පිති සමොඡ්ඤ්ඤායා ඇතැ'යි දුන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ පිති සමොඡ්ඤ්ඤායා 'මා තුළ පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායා නැතැ'යි දුන ගනියි. යම්ඥේ නුපන්නා වූ ද පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දුන ගනියි. යම්ඥේ උපන්නා වූ ද පිති සමොඡ්ඤ්ඤායාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දුන ගනියි. (4)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ පසංගාධිසමොඡ්ඤ්ඤායා 'මා තුළ පසංගාධි සමොඡ්ඤ්ඤායා ඇතැ'යි දුන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ පසංගාධි සමොඡ්ඤ්ඤායා 'මා තුළ පසංගාධිසමොඡ්ඤ්ඤායා නැතැ'යි දුන ගනියි. යම්ඥේ නුපන්නා වූ ද පසංගාධිසමොඡ්ඤ්ඤායාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දුන ගනියි. යම්ඥේ උපන්නා වූ ද පසංගාධිසමොඡ්ඤ්ඤායාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දුන ගනියි. (5)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ සමාධි සමොඡ්ඤ්ඤායා 'මා තුළ සමාධි-සමොඡ්ඤ්ඤායා ඇතැ'යි දුන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ සමාධි සමොඡ්ඤ්ඤායා 'මා තුළ සමාධි සමොඡ්ඤ්ඤායා නැතැ'යි දුන ගනියි. යම්ඥේ නුපන්නා වූ ද සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දුන ගනියි. යම්ඥේ උපන්නා වූ ද සමාධි සමොඡ්ඤ්ඤායාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දුන ගනියි. (6)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ උපෙක්ඛා සමොඡ්ඤ්ඤායා 'මා තුළ උපෙක්ඛා සමොඡ්ඤ්ඤායා ඇතැ'යි දුන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ උපෙක්ඛා සමොඡ්ඤ්ඤායා 'මා තුළ උපෙක්ඛා සමොඡ්ඤ්ඤායා නැතැ'යි දුන ගනියි. යම්ඥේ නුපන්නා වූ ද උපෙක්ඛා සමොඡ්ඤ්ඤායාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දුන ගනියි. යම්ඥේ උපන්නා වූ ද උපෙක්ඛා සමොඡ්ඤ්ඤායාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දුන ගනියි (7)

මෙඥේ තමා තුළ වූ හෝ බමීයන්හි බමමානුපසයි වූයේ වාසය කරයි. බාහිර වූ හෝ බමීයන්හි බමමානුපසයි වූයේ වාසය කරයි. තමා තුළ හා බාහිර වූ ද බමීයන්හි හෝ බමමානුපසයි වූයේ වාසය කරයි. බමීයන්හි හටගැත්ම නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. බමීයන්හි විනාශය නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. බමීයන්හි හටගැත්ම හා විනාශය නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. ඒ මහණහට (මතු මත්තෙහි) ඤාණය වැඩිම පිණිස සිහිය වැඩිම පිණිස හුදෙක් බොධ්‍යව්‍යවමී පමණක් ඇතැයි යන සිහිය එළඹ සිටියේ වේ. තණහා දිට්ඨි නිසංස රහිතවූයේ වාසය කරයි. (බොධ්‍යව්‍යවමී සබ්බාත) ලොකයෙහි කිසිවක් 'මම ය මාගේ ය' යි නොගනී. මහණෙහි, මහණ තෙමේ මෙඥේත් සප්තබොධ්‍යව්‍යවමීයන්හි බමමානුපසයි වූයේ වාසය කරයි.

[සමොඡ්ඤ්ඤා පබ්බ සි.]

5. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛමෙමසු ඛමමානුපස්සී විහරති චතුසු අරියසමුවසු. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛමෙමසු ඛමමානුපස්සී විහරති චතුසු අරියසමුවසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති’ අයං දුක්ඛසමුදයො’ති යථාභූතං පජානාති. ‘අයං දුක්ඛනිරෝධො’ති යථාභූතං පජානාති. ‘අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා’ති යථාභූතං පජානාති.

ඉති අර්ඤ්ඤානං වා ඛමෙමසු ඛමමානුපස්සී විහරති. ඛගිඤ්ඤා වා ඛමෙමසු ඛමමානුපස්සී විහරති. අර්ඤ්ඤාඛගිඤ්ඤා වා ඛමෙමසු ඛමමානුපස්සී විහරති. සමුදයඛමමානුපස්සී වා ඛමෙමසු විහරති, වයඛමමානුපස්සී වා ඛමෙමසු විහරති. සමුදයවයඛමමානුපස්සී වා ඛමෙමසු විහරති. අනි ඛමමානි වා පතස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා භොති යාවදෙව ඤ්ඤාණමත්තාය පතිස්සන්මත්තාය. අනිසසිතො ච විහරති. න ච කිංඤ්ඤා ලොකෙ උපාදියති. එවමපි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛමෙමසු ඛමමානුපස්සී විහරති චතුසු අරියසමුවසු.

[සච්චපබ්බං.]

1. යො හි කො පි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය සත්ත වස්සාති, තස්ස දථිත්තං ඵලානං අඤ්ඤාතරං ඵලං පාටිකඛං: දිට්ඨිච ඛමෙම අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා. තිට්ඨනතු භික්ඛවෙ සත්ත වස්සාති, යො හි කො පි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය ඡබ්බස්සාති¹ -පෙ- පඤ්චවස්සාති -පෙ- චත්තාරි වස්සාති -පෙ- තිණි වස්සාති -පෙ- දො වස්සාති -පෙ- එකං වස්සං -පෙ- තිට්ඨතු භික්ඛවෙ එකං වස්සං, යො හි කො පි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය සත්ත මාසාති, තස්ස දථිත්තං ඵලානං අඤ්ඤාතරං ඵලං පාටිකඛං: දිට්ඨිච ඛමෙම අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා. තිට්ඨනතු භික්ඛවෙ සත්ත මාසාති, යො හි කො පි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙ සති සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය’ ඡ මාසාති -පෙ- පඤ්ච මාසාති -පෙ- චත්තාරි මාසාති -පෙ- තිණි මාසාති -පෙ- දො මාසාති -පෙ- මාසං² -පෙ- අභිමාසං -පෙ- තිට්ඨතු භික්ඛවෙ අභිමාසො, යො හි කො පි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය සත්තාහං, තස්ස දථිත්තං ඵලානං අඤ්ඤාතරං ඵලං පාටිකඛං: දිට්ඨිච ඛමෙම අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා.

“එකායනො අයං භික්ඛවෙ මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොක-පරිද්දවානං සමතික්ඛමාය දුක්ඛදොමනස්සානං අත්ථගමාය ඤ්ඤාස්ස අභිගමාය තිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං චත්තාරෙ සතිපට්ඨානා”ති, ඉති යනං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තනාති.

ඉදමවොච ගගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු ගගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති.

සතිපට්ඨානසූත්තං³ අසමං.

මූලපරිසායවග්ගො පඨමො.

1. ඡවස්සාති, PTS. මජ්ඣං.

2. එකං මාසං, මජ්ඣං.

3. මහාසතිපට්ඨානසූත්තං, මජ්ඣං.

5. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ චතුරාසීසත්‍ය ධර්මයන්හි ධර්මානුපයසී වූයේ වාසය කරයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ චතුරාසීසත්‍ය ධර්මයන්හි ධර්මානුපයසී වූයේ වාසය කෙරේ ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ ‘මේ දුක්ඛ ය’යි තතුසේ දැන ගනියි. ‘මේ දුක්ඛසමුදය’යි තතුසේ දැන ගනියි. ‘මේ දුක්ඛනිරෝධ ය’ යි තතුසේ දැන ගනියි. ‘මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා ය’යි තතුසේ දැන ගනියි.

මෙසේ තමා තුළ වූ හෝ ධර්මයන්හි ධර්මයන් නුවණින් බලනසුලු වූයේ වාසය කරයි. බාහිර වූ හෝ ධර්මයන්හි ධර්මයන් නුවණින් බලනසුලු වූයේ වාසය කරයි. තමන් හා මෙරමා ද පිළිබඳ වූ ධර්මයන්හි ධර්මයන් නුවණින් බලනසුලු වූයේ වාසය කරයි. ධර්මයන්හි හටගැන්ම නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. ධර්මයන්හි විනාශය නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. ධර්මයන්හි හටගැන්ම හා විනාශය නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. ඒ මහණහට (මතුමන්තෙහි) ඤාණය වැඩිම පිණිස සිහිය වැඩිම පිණිස හුදෙක් ආර්යසත්‍ය ධර්ම පමණක් ඇත යන සිහිය එළඹ සිටියේ වේ. නෘෂණා දූෂිත නිශ්ශ්‍රය රහිත වූයේ වාසය කරයි. ආර්යසත්‍යසංඛ්‍යාත ලෝකයෙහි කිසිවක් ‘මම ය මාගේ ය’ යි නො ගනියි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ මෙසේත් චතුරාසීසත්‍ය ධර්මයන්හි ධර්මානුපයසී වූයේ වාසය කරයි.

[සමම පබ්බ සි.]

1. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානයන් මෙසේ (විධි ලෙස) සත් අවුරුද්දක් වඩන්නේ නම් ඔහු දෙපලයන් අතුරෙහි එක්තරා පලයක් - දිට්‍ර දූමියෙහි ම රහන්පලය හෝ උපාදාන යන් ඉතිරි ව ඇති කල්හි අනාගාමි භාවය හෝ කැමැති විය (එකැතින් ලැබිය) යුතු. මහණෙනි, සත් අවුරුද්දක් තිබියේවා මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානයන් මෙසේ අවුරුදු සයක් ... අවුරුදු පහක් ... අවුරුදු සතරක් ... අවුරුදු තුනක් ... අවුරුදු දෙකක් ... අවුරුදු එකක් ... මහණෙනි, එක අවුරුද්ද තිබියේවා. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානයන් මෙසේ හත්මසක් වඩන්නේ නම් ඔහු විසින් දෙපලයන් අතුරෙන් එක්තරා පලයක් - ඉහාත්මයෙහි ම රහන්පලය හෝ උපාදාන ඉතිරි ව ඇති කල්හි අනාගාමි භාවය හෝ කැමැති විය යුතු. මහණෙනි, සත්මස තිබියේවා. සමසක් ... පස්මසක් ... සාරමසක් ... තුන්මසක් ... දෙමසක් ... මාසයක් ... අඛමසක් ... මෙසේ මේ සතර සතිපට්ඨානයන් වඩන්නේ නම්... මහණෙනි, අඛමසක් තිබියේවා. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතිපට්ඨානයන් මෙසේ සත්දමසක් වඩන්නේ නම් ඔහු විසින් දෙපලයන් අතුරෙන් එක්තරා පලයක් - ඉහාත්මයෙහි ම රහන්පලය හෝ උපාදාන ඉතිරි ව ඇති කල්හි අනාගාමි භාවය හෝ කැමැති විය යුතු.

“මහණෙනි, සත්තයන්ගේ පිරිසුදු වීම පිණිස, ශෝක-පරිදෙවයන් තැති කිරීම පිණිස, දුක්-දෙමිනක් ඉක්මවීම පිණිස, ආර්යාපොඛික මායියාගේ අවබෝධය පිණිස, නිවන් පසක් කරනු පිණිස, මේ එකායන මාගීය - එනම් මේ සතර සතිපට්ඨාන” යි. මා විසින් යමක් කියන ලද නම් එය මේ නිසා කියන ලද්දේ ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන්වහන්සේගේ භාසිතය සතුටින් පිළිගත්හ.

සතිපට්ඨාන සූත්‍රය දසවැනි යි.

මූලපටිපාටිය පළවැනි යි.